

נכבדיי היו"ר וחברי הועדה,

הנידון: תעמולת בחירות-האם להגביל ואיך

ועדת ביניש לעניין חוק הבחירות דרכי תעמולה יושבת על המדוכה מבלי שהיא מפרסמת פרוטוקולים על דיוניה, מבלי שהיא מפרסמת את תוכן העדויות אשר עדים מעידים בפניה (ככל שמעידים בפניה עדים), איננו יודעים לאן מועדות פניה, בעוד שהמלצותיה עשויות או עלולות להיות בעלות השפעה מרחיקת לכת על מערכות הבחירות לעתיד לבוא.

מה שמפורסם באתר האינטרנט של ועדת הבחירות המרכזית אלה פניות של אזרחים וגופים לוועדה על מנת להציע לה נושאים לדיון, עיון באותן הצעות מעלה כמה שאלות מטרידות.

לטעמי חלק ניכר מהפונים לוועדה הם גופי שידור הקשורים לטלוויזיה, ועיקר בקשתם היא לבטל את ההבדלים הרגולטוריים בין תעמולת בחירות במדיה החדשה (אינטרנט, פייסבוק וכד') לבין תעמולת בחירות בטלוויזיה.

ונימוקים מאד משכנעים להם לגופי השידור, משוויון ועד חופש הקניין, מחובת תשלום עבור שירותים ועד קופתם הריקה.

ולדעתי על הועדה להיות מאד מאד זהירה שמא מתוך כוונות לשמה היא תפעל בסופו של דבר שלא לשמה.

וחובה להבדיל בין תכנים אסורים לבין הסדרת נפחי השידור והתשלום עבורם.

בהיבט התוכני חובה עלינו לאחד את הכללים אין כל מקום להסכים שתוכן האסור בטלוויזיה יהיה מותר בבתי הקולנוע או באינטרנט, והקושי באכיפה אינו סיבה מדוע להתיר. גם חגורות בטיחות קשה היה להטמיע, אך לדעתי יש הטמעה מאד מאד רחבה של חובת החגירה.

בעניין נפחי השידור והתשלום עבורם, אסור כמוכן להיענות לבקשת גופי השידור וזאת מהסיבות הבאות:

האפקט

אין כל ספק שהאפקט של תעמולה בטלוויזיה הוא באורח משמעותי רב יותר מכל מדיה אחרת, אין מדובר במוצר לילה, לתינוק או בקבוק יין המחייב פילוח אשר למדיה החדשה יש בו יתרון, יש קהל עצום, מאות אלפים שיושב וצופה בתוכן מרוכז ומוכן עבורו מראש, בנושא קונקרטי שהצופה מודע לו. הצופה בפועל כולו ומרותק למסך בין אם הוא רוצה ובין אם לאו.

העלויות

מדובר במשאב מאד יקר שייתן מענה אך ורק לקבוצות פוליטיות משופעות בממון

השפעה פוליטית של גופי השידור

לטעמי אין כל ספק שלגופי השידור בישראל יש אג'נדה פוליטית מאד מאד מסוימת המקבלת ביטוי מאד בולט בתוכניות האקטואליה והברברת.

כידוע מחירי פרסום אינם קבועים, הפערים הם גדולים ובלתי מדידים בהכרח, הם תלויים במשכי השידורים, במועדי השידורים, במידת היותם צמודים לשידורים אחרים, בפרסומים אחרים/קודמים של המפרסם ואת כל הפרטים האלה קשה עד לא ניתן לבקר, מה שנותן בידי גופי השידור את היכולת לתעדף גופים פוליטיים התואמים את דעתם הפוליטית ובפועל להשפיע משמעותית, ובאורח לא הוגן ולא תקין על דפוסי ההצבעה של הציבור לצורך בחירת שלטון המקורב אליהם ויקר להם פוליטית.

יתרה מכך, מעבר להעדפה פוליטית אף יש פוליטיקאים המחייכים יותר לבעלים של גופי השידור, ויש פוליטיקאים המחייכים פחות, לחיוך הזה יש לפחות להערכת גופי השידור, השלכה מרחיקת לכת על מידת ההשתתפות של הממשלה בתקציבי השידור, ובעומק היד שאותה צריכים הבעלים לדחוף לכיס על מנת ולקיים את הרשתות שלהם, מה שיוצר לגופי השידור אינטרס כלכלי מאד מאד משמעותי לתעדף פוליטיקאים מסוימים על אחרים.

הטלוויזיה כמקדמת תעמולה בניו מדיה

היתרונות המשמעותיים במדיה החדשה הם עלות נמוכה של ההפקה והשידור והחיסרון הוא בצורך של המשתמש להגיע למידע אפילו אם לא נמצא בפרופיל ההתעניינות שלו לעומת זאת הטלוויזיה היא אמצעי שידור המוני, כל מי שנמצא מול המסך צופה בשידור, והחיסרון הוא כמובן עלויות הפרסום, אך השילוב בין השניים יוצר פתרון מנצח, ביצוע התעמולה בפועל דרך אמצעי מדיה חדשה, **כאשר החשיפה הראשונית וההמונית הייתה בטלוויזיה.**

אפשרות כזו נותנת בידי גופי השידור יכולת לכאורית תמימה לנהל תעמולת בחירות חופשי חופשי, בלי לחייב כלל את המפלגה הנהנית, כאשר החשיפה תהיה בטלוויזיה על ידי קדיחה במוחות של הצופים ואת עיקר קמפיין התעמולה ינהל אותו ערוץ שידור דרך ערוצי האינטרנט שלהם או של אחרים. עד כה קמפיינים כאלה התנהלו באינטרנט בלבד (למעט אחד, שהתקיים גם בטלוויזיה "מתחת לרדאר" של ועדת הבחירות המרכזית, והוא בעל משמעויות מרחיקות לכת לטעמי על תוצאות בחירות 2013), וכאלה קמפיינים יאפשרו הנעה של מנדטים רבים, עשרות מנדטים, באורח לא תקין.

לסיכום

צדק, שיווין, הם עקרונות חשובים כל עוד אין הם מסתירים בחובם אי צדק גדול הרבה יותר וחוסר שוויון גדול עשרות מונים. רצוי מאד שהועדה, על אף החשאיות בה היא מנהלת את דיוניה, לא תשעה לבקשות המאד מאד חד צדדיות של גופי השידור, ותימנע מהגברת הכוח הפוליטי של גופי השידור, תימנע את מהם את היכולת שכבר היום איננה מוטלת בספק להניע מנדטים מצד לצד, והם משתמשים בה ללא ספק באינטרנט, השתמשו בה לטעמי כבר פעם אחת גם בטלוויזיה ובאורח מאד אינטנסיבי, הנוגד לטעמי את תקינות מערכת הבחירות, ובאופן שהשפיע מאד מאד לטעמי על תוצאות הבחירות של 2013, וככל שתעמולה בטלוויזיה תותר היא עלולה להשפיע מכאן ולהבא באורח לא תקין ואף לא תקין קיצוני, על כל מערכות הבחירות מכאן ולהבא.

בברכה, הלפרין אפרים, הרצליה